

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

Kartlı alışverişe dayalı

“e.t.t.e” tüketim endeksi

39.
sayı

Ercan Türkan
(ercan.turkan@tcmb.gov.tr)

26 Ocak 2011

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

Özet

- Aralık ayında nominal toplam tüketim, bir önceki aya göre yüzde 6,2 , bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 12,8 oranında artış göstermiştir.
- Fiyat artışlarından arındırıldığında, toplam tüketim bir önceki aya göre yüzde 6,8, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,1 oranında artmıştır. Söz konusu reel artışta, gıda-dışı harcamalar belirleyici olmuştur.

Toplam tüketimdeki gelişmeler	Nominal			Reel		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Aralık (bir önceki aya göre)	-3,3	3,7	6,2	-3,0	2,9	6,8
Aralık (bir önceki yılın aynı ayına göre)	-0,1	10,1	12,8	-7,5	1,8	4,1
Ocak-Aralık (bir önceki yılın aynı dönemine göre)	10,7	1,9	9,8	1,1	-4,3	-0,8

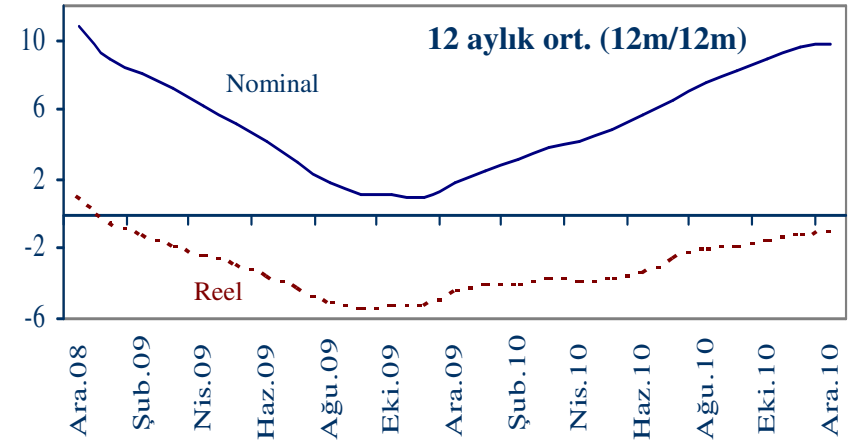
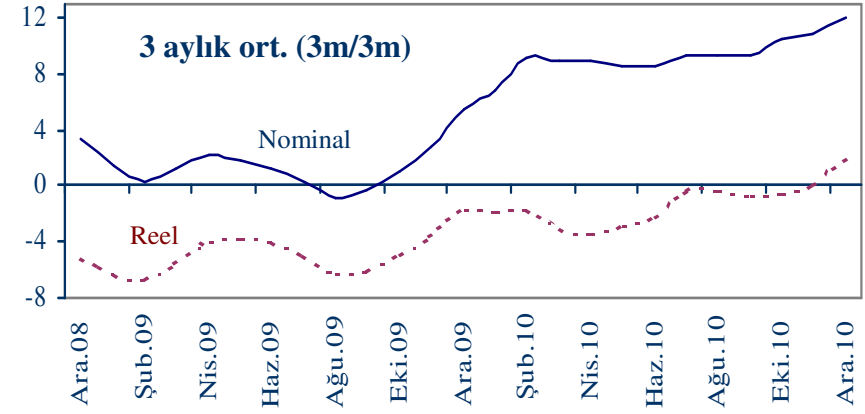
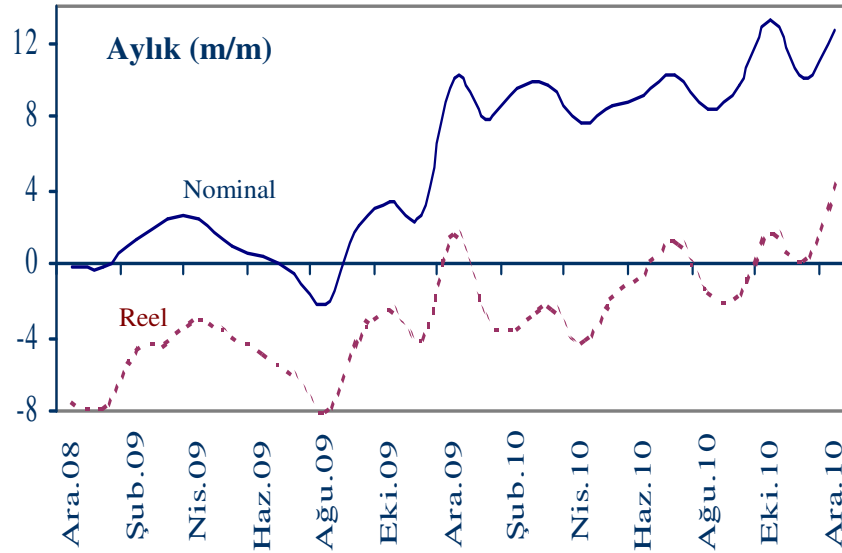
- Ocak-Aralık döneminde ise toplam tüketim, bir önceki yılın aynı dönemine göre nominal bazda yıllık yüzde 9,8 artarken, reel bazda yüzde 0,8 oranında gerilemiştir. Söz konusu reel gerilemede, gıda-içki-tütün mal grubu etkili olmuştur.
- İşyeri grupları itibariyle bakıldığında, Ocak - Aralık döneminde, endeks kapsamında takip edilen 14 işyeri grubundan 2'sinde bir önceki yılın aynı dönemine göre tüketim azalışı, 12'sinde ise artışı yaşanmıştır.
- Özet olarak, toplam tüketim 2010 yılının genelinde kesintisiz bir iyileşme süreci yaşamakla birlikte, kriz öncesi seviyesinin altında kalmaya devam etmiştir.

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksinde kısa ve orta vadeli eğilimler (Toplam tüketim, yıllık yüzde değişim)

		Ara. 2008	Ara. 2009	2010	
(Yıllık yüzde değişim)				Kas.	Ara.
Nominal	Aylık (m/m)	-0,1	10,1	10,0	12,8
	3 aylık ort. (3m/3m)	3,3	5,4	11,0	12,0
	12 aylık ort. (12m/12m)	10,7	1,9	9,6	9,8
Reel	Aylık (m/m)	-7,5	1,8	0,3	4,1
	3 aylık ort. (3m/3m)	-5,1	-1,6	0,1	2,0
	12 aylık ort. (12m/12m)	1,1	-4,3	-1,1	-0,8

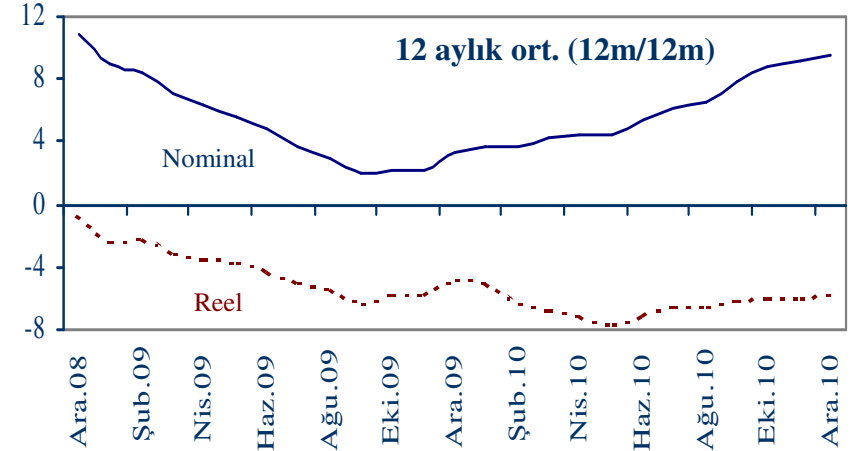
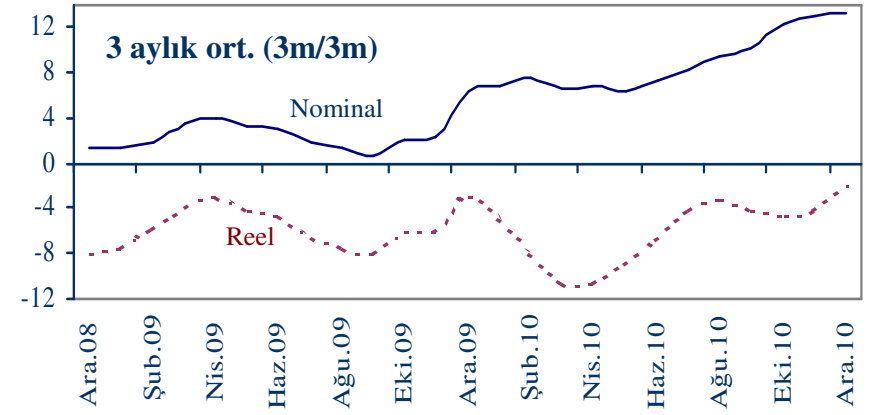
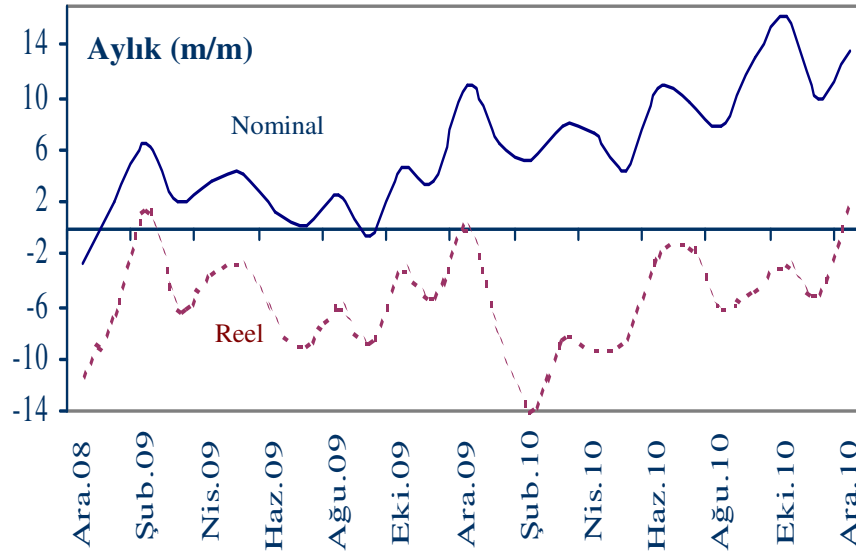

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksinde kısa ve orta vadeli eğilimler (Gıda, yıllık yüzde değişim)

		Ara. 2008	Ara. 2009	2010	
(Yıllık yüzde değişim)				Kas.	Ara.
Nominal	Aylık (m/m)	-2,7	10,9	9,9	13,6
	3 aylık ort. (3m/3m)	1,3	6,3	13,0	13,2
	12 aylık ort. (12m/12m)	10,9	3,3	9,2	9,5
Reel	Aylık (m/m)	-11,3	-0,1	-5,1	2,0
	3 aylık ort. (3m/3m)	-7,9	-2,9	-4,1	-2,0
	12 aylık ort. (12m/12m)	-0,7	-4,9	-6,0	-5,7

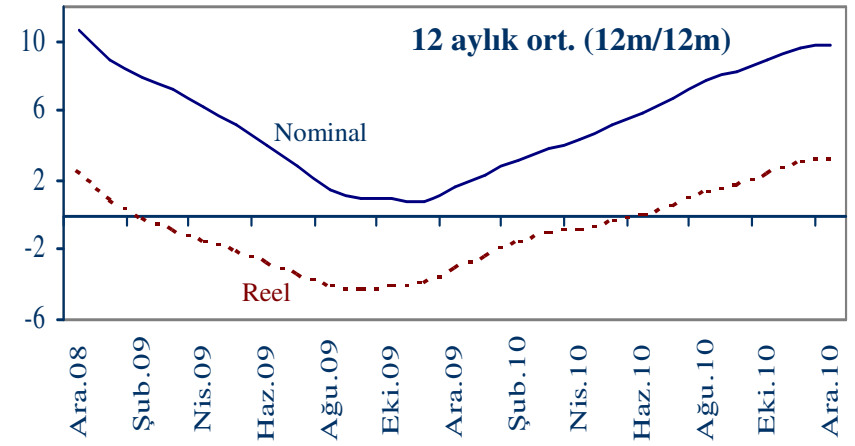
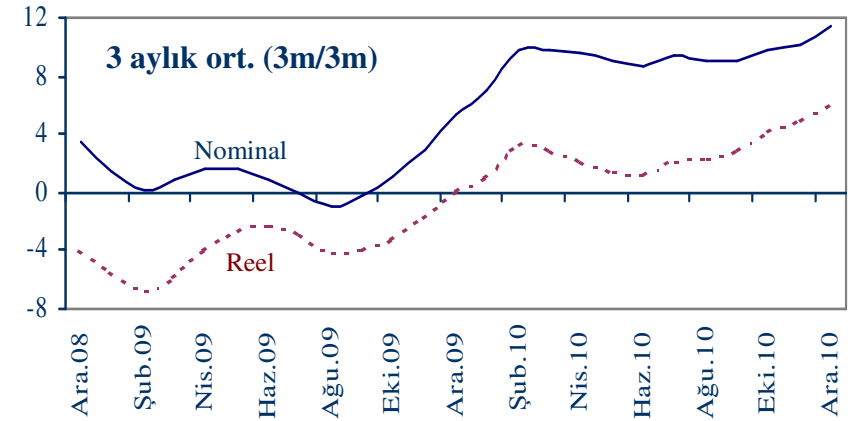
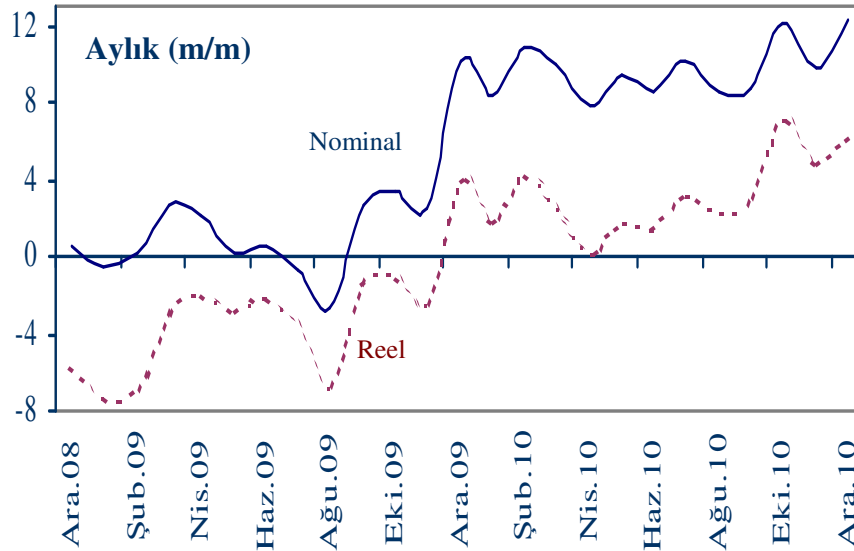

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksinde kısa ve orta vadeli eğilimler (Gıda-dışı, yıllık yüzde değişim)

		Ara. 2008	Ara. 2009	2010	
(Yıllık yüzde değişim)				Kas.	Ara.
Nominal	Aylık (m/m)	0,5	10,2	9,8	12,3
	3 aylık ort. (3m/3m)	3,6	5,3	10,2	11,5
	12 aylık ort. (12m/12m)	10,6	1,6	9,6	9,8
Reel	Aylık (m/m)	-5,8	4,0	4,9	6,2
	3 aylık ort. (3m/3m)	-4,0	0,1	5,0	6,1
	12 aylık ort. (12m/12m)	2,6	-3,0	3,1	3,3

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” endeks değerleri (aylık)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
“e.t.t.e” gıda endeks değerleri												
2006				100,00	100,67	103,91	102,70	106,25	113,30	111,56	107,05	118,53
2007	99,69	113,57	116,20	118,27	122,28	124,10	124,83	126,81	132,49	130,97	130,70	136,49
2008	127,33	131,24	135,96	135,57	137,65	138,62	141,58	142,74	146,61	133,19	137,36	132,80
2009	129,78	139,77	138,75	140,50	143,41	140,18	141,94	146,20	145,64	139,32	142,14	147,26
2010	138,29	147,05	149,52	150,83	149,54	155,32	155,77	157,79	164,50	161,82	156,17	167,25
“e.t.t.e” gıda-dışı endeks değerleri												
2006				100,00	105,73	111,26	110,03	113,14	111,83	109,60	108,19	115,09
2007	102,06	112,09	115,76	118,17	126,32	129,28	129,43	129,87	129,19	128,00	129,19	129,52
2008	123,34	126,85	129,73	135,33	141,10	146,19	147,23	144,05	142,16	135,69	134,79	130,15
2009	122,74	126,99	133,28	138,14	141,40	147,03	146,18	140,11	146,06	140,30	138,13	143,44
2010	133,08	140,87	146,68	148,93	154,84	159,53	160,99	152,05	158,74	157,39	151,71	161,11
“e.t.t.e” toplam endeks değerleri												
2006				100,00	104,85	109,96	108,75	112,00	112,18	110,10	108,18	116,20
2007	101,88	112,74	116,11	118,39	125,83	128,61	128,83	129,55	129,87	128,89	129,63	131,45
2008	124,63	128,03	131,11	135,66	140,84	145,15	146,72	144,39	143,37	135,80	135,80	131,31
2009	124,37	129,82	134,40	138,89	142,08	145,78	145,89	141,18	146,24	140,51	139,49	144,60
2010	134,08	142,18	147,42	149,64	154,21	159,22	160,79	153,02	160,30	159,09	153,48	163,05

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksine göre tüketimdeki gelişmeler (Toplam tüketim, m / m)

Aylık	Nominal yıllık yüzde değişim				Reel yıllık yüzde değişim			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ocak	...	22,3	-0,2	7,8	...	13,5	-7,8	-3,0
Şubat	...	13,6	1,4	9,5	...	4,1	-4,6	-3,6
Mart	...	12,9	2,5	9,7	...	3,5	-4,4	-2,2
Nisan	18,4	14,6	2,4	7,7	7,5	4,6	-3,0	-4,2
Mayıs	20,0	11,9	0,9	8,5	10,6	1,1	-3,9	-1,8
Haziran	17,0	12,9	0,4	9,2	7,9	2,4	-4,8	-0,5
Temmuz	18,5	13,9	-0,6	10,2	10,9	2,5	-6,2	1,3
Ağustos	15,7	11,5	-2,2	8,4	7,6	1,1	-8,0	-1,5
Eylül	15,8	10,4	2,0	9,6	7,9	0,7	-4,0	-1,6
Ekim	17,1	5,4	3,5	13,2	8,2	-4,1	-2,5	1,7
Kasım	19,8	4,8	2,7	10,0	10,2	-3,5	-4,0	0,3
Aralık	13,1	-0,1	10,1	12,8	4,2	-7,5	1,8	4,1

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksine göre tüketimdeki gelişmeler (Toplam tüketim, 3m / 3m)

3 aylık ort.	Nominal yıllık yüzde değişim				Reel yıllık yüzde değişim			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ocak	...	18,2	1,5	6,8	...	9,0	-6,3	-1,8
Şubat	...	16,1	0,3	9,1	...	7,0	-6,7	-1,7
Mart (= Q1)	...	16,1	1,2	9,0	...	6,8	-5,6	-2,9
Nisan	...	13,6	2,1	8,9	...	4,0	-4,0	-3,4
Mayıs	...	13,1	1,9	8,6	...	3,0	-3,8	-2,8
Haziran (= Q2)	18,4	13,1	1,2	8,5	8,6	2,7	-4,0	-2,2
Temmuz	18,5	12,9	0,2	9,3	9,8	2,0	-5,0	-0,3
Ağustos	17,1	12,7	-0,8	9,3	8,8	2,0	-6,3	-0,2
Eylül (= Q3)	16,6	11,9	-0,3	9,4	8,8	1,4	-6,1	-0,6
Ekim	16,1	9,0	1,0	10,4	7,9	-0,8	-4,9	-0,5
Kasım	17,5	6,8	2,7	11,0	8,7	-2,3	-3,5	0,1
Aralık (= Q4)	16,5	3,3	5,4	12,0	7,4	-5,1	-1,6	2,0

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

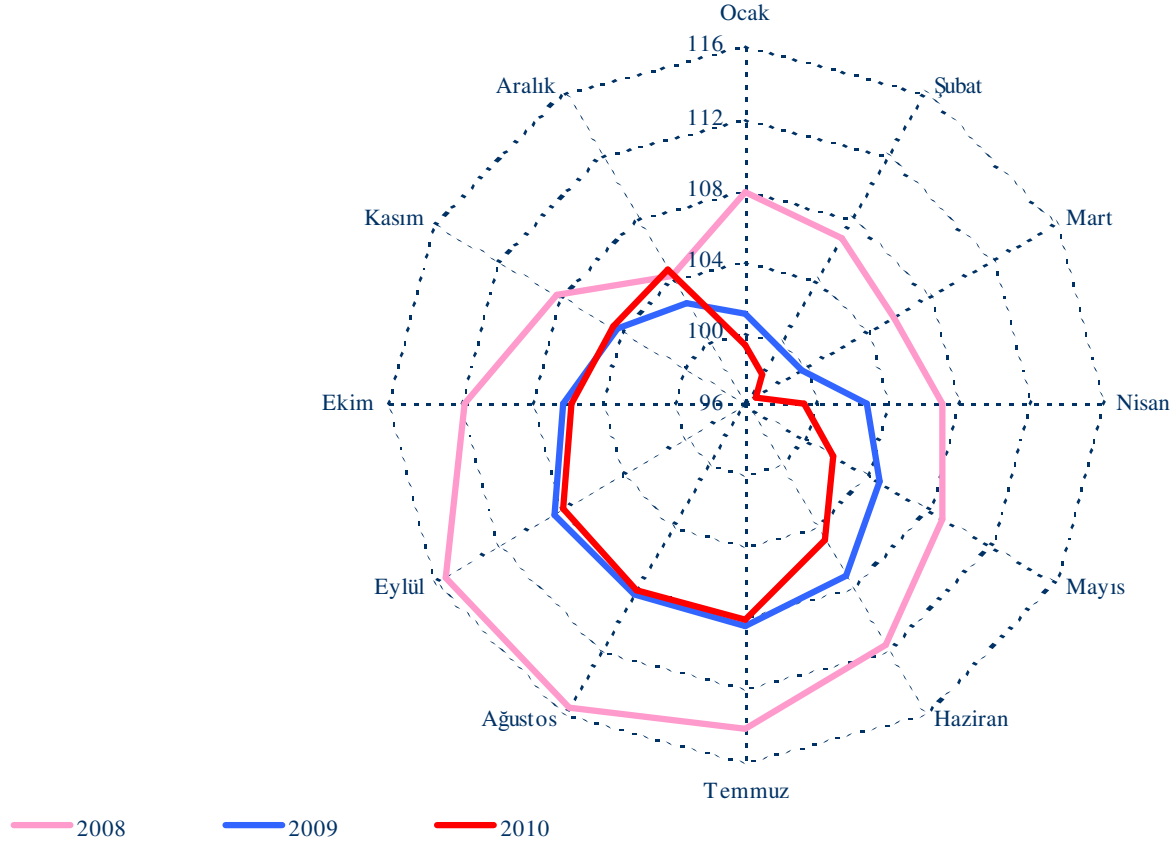
“e.t.t.e” tüketim endeksine göre tüketimdeki gelişmeler (Toplam tüketim, 12m / 12m)

Yıllıklandırılmış	Nominal yıllık yüzde değişim			Reel yıllık yüzde değişim		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Ocak	...	9,0	2,5	...	-0,5	-3,9
Şubat	...	8,1	3,2	...	-1,1	-3,9
Mart	17,1	7,2	3,8	8,0	-1,7	-3,7
Nisan	16,7	6,3	4,3	7,8	-2,3	-3,8
Mayıs	16,0	5,3	4,9	6,9	-2,8	-3,6
Haziran	15,6	4,2	5,7	6,4	-3,4	-3,2
Temmuz	15,3	2,9	6,6	5,7	-4,2	-2,5
Ağustos	14,9	1,8	7,6	5,2	-5,0	-1,9
Eylül	14,4	1,1	8,2	4,5	-5,4	-1,7
Ekim	13,3	1,1	9,0	3,4	-5,2	-1,4
Kasım	12,0	1,0	9,6	2,3	-5,1	-1,1
Aralık (= Yıllık)	10,7	1,9	9,8	1,1	-4,3	-0,8

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

“e.t.t.e” endeks değerleri (Toplam tüketim, reel, 3 aylık hareketli ort.)
(Haziran 2006 = 100)

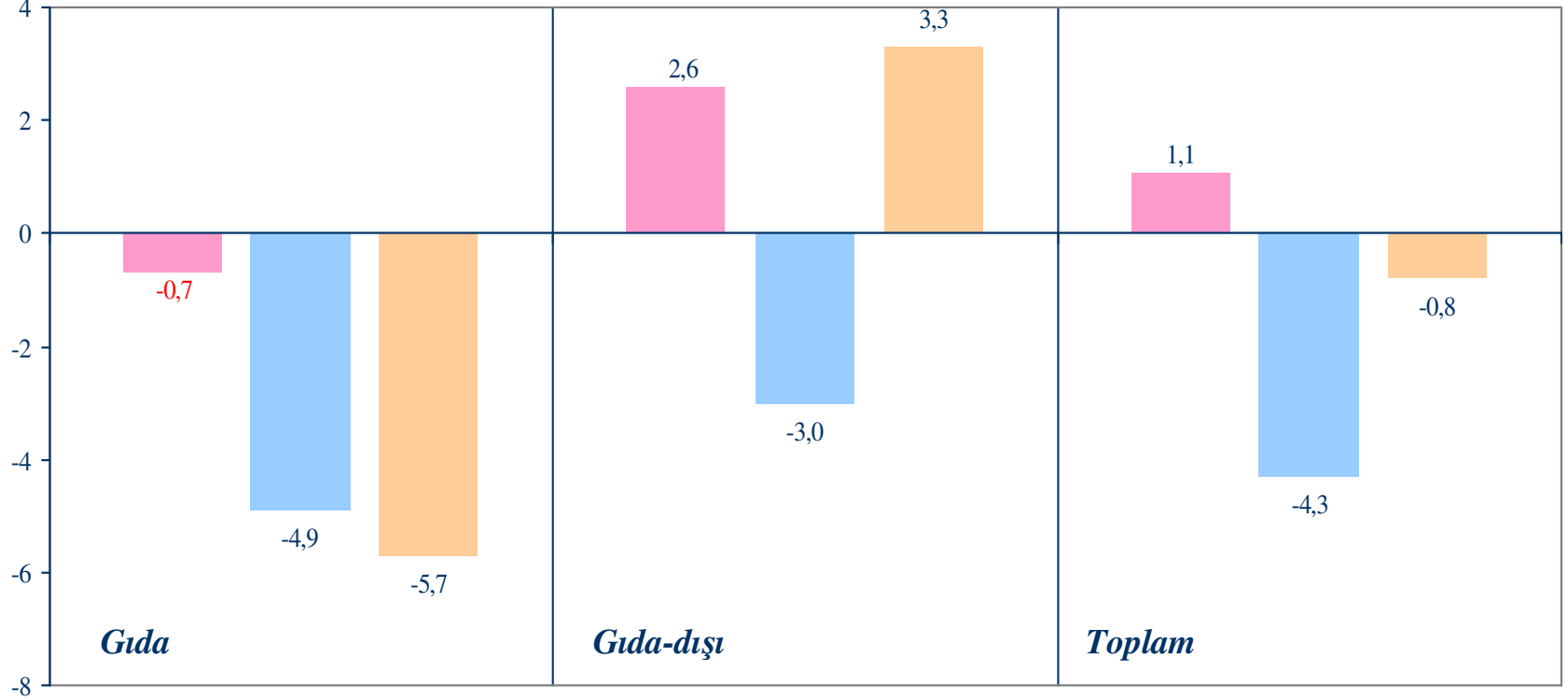

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksine göre tüketimdeki gelişmeler

(Ocak-Aralık dönemi itibariyle yıllık reel yüzde değişim)

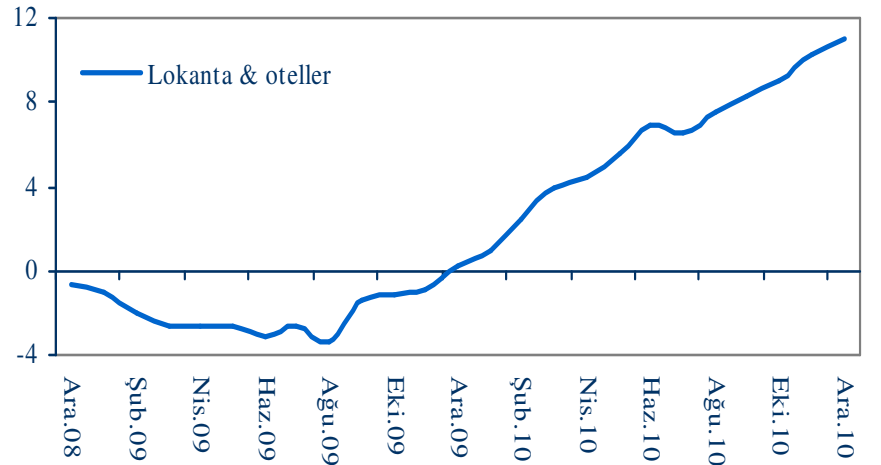
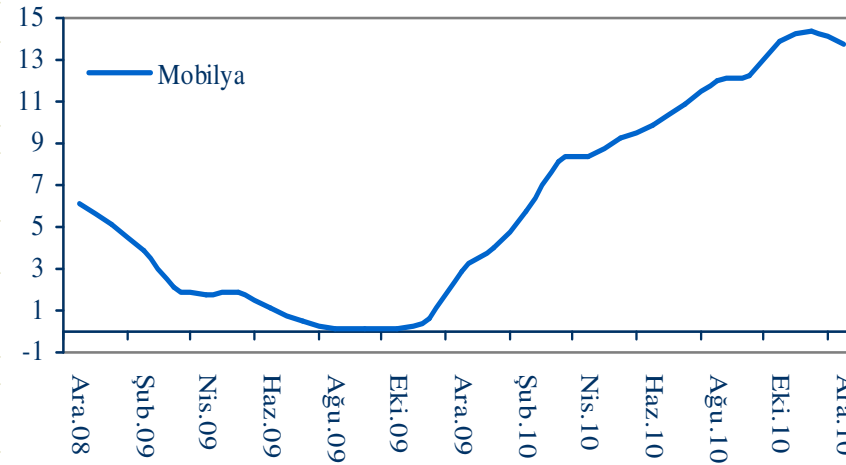
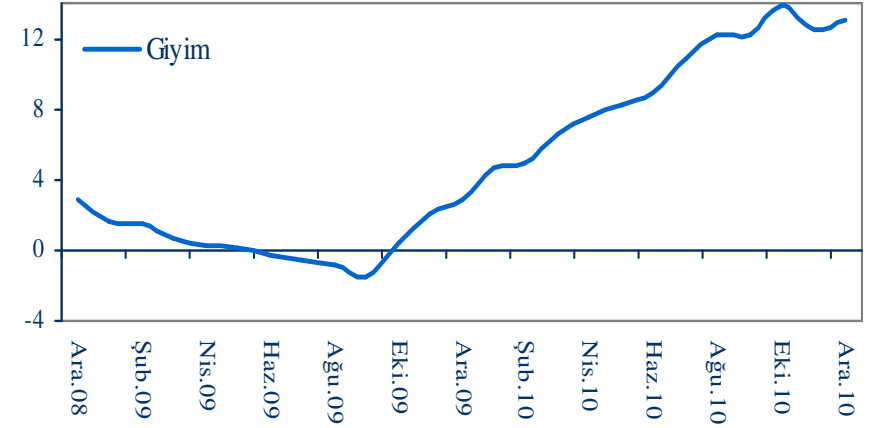
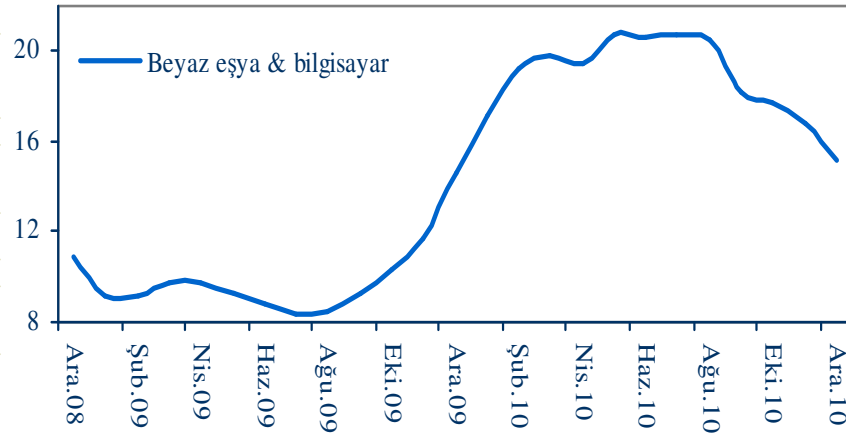

2008 2009 2010

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

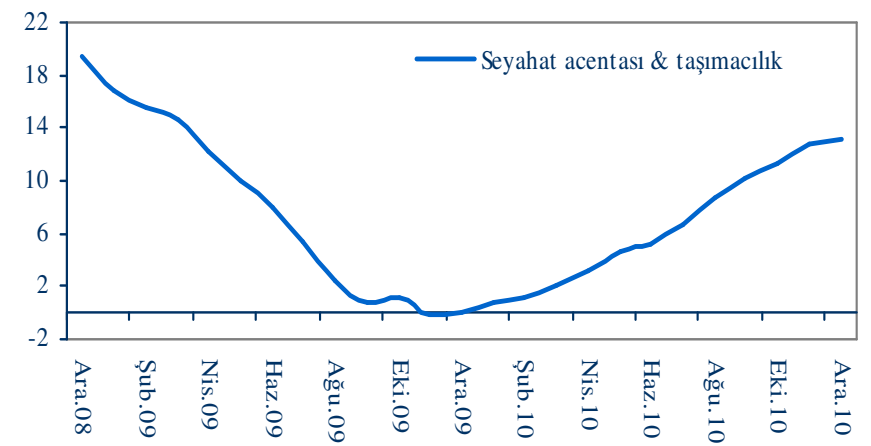
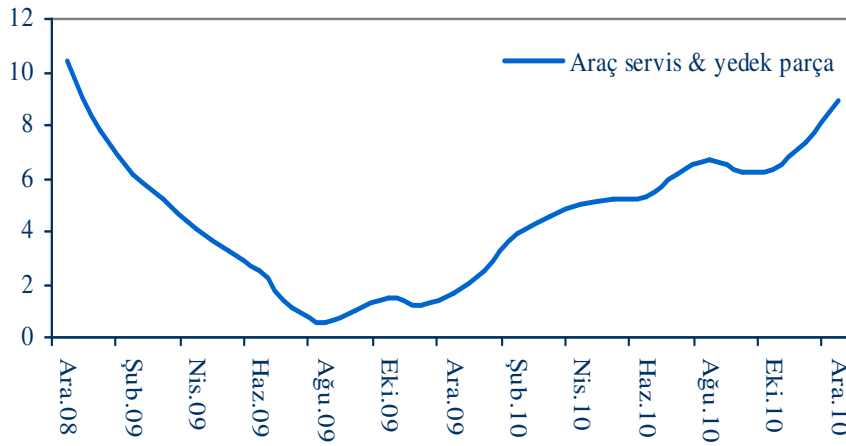
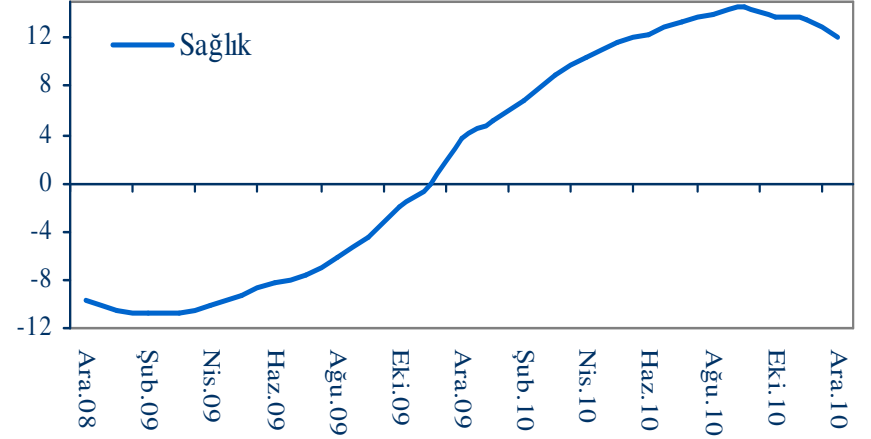
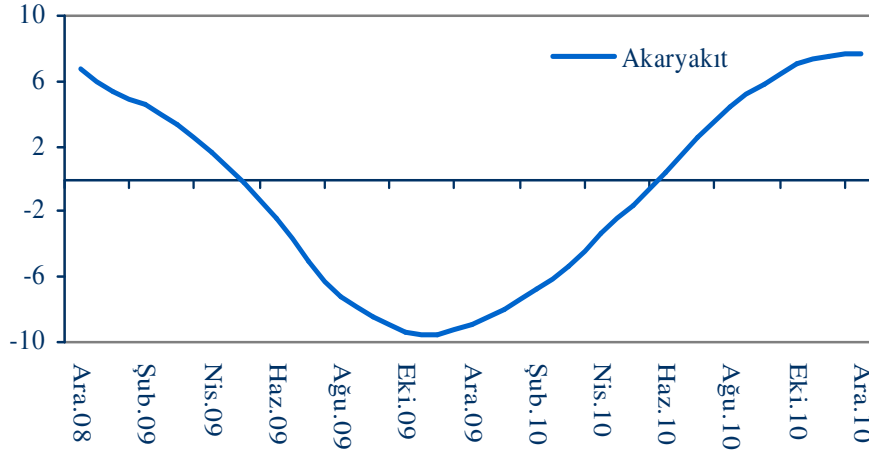
İşyeri gruplarına göre tüketimdeki gelişmeler (nominal, 12m/12m)

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

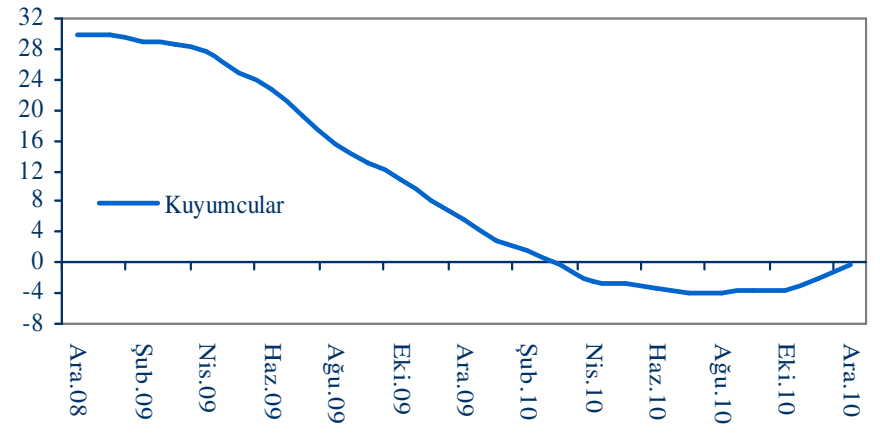
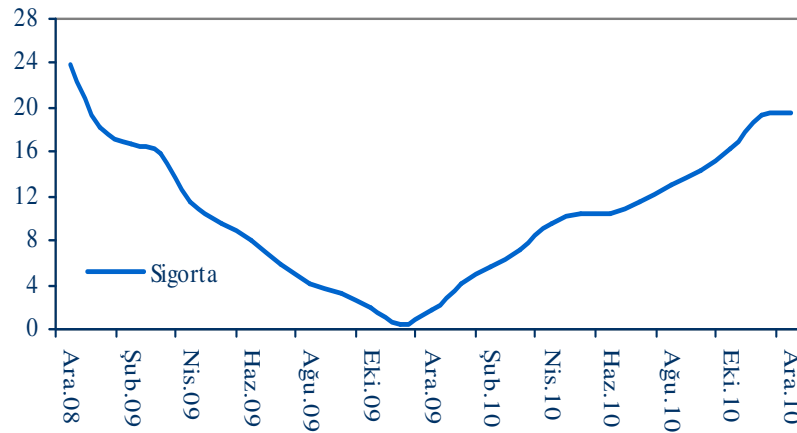
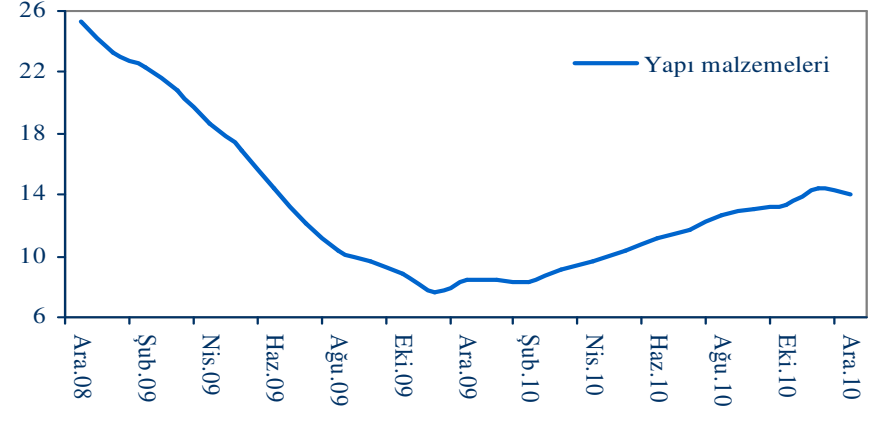
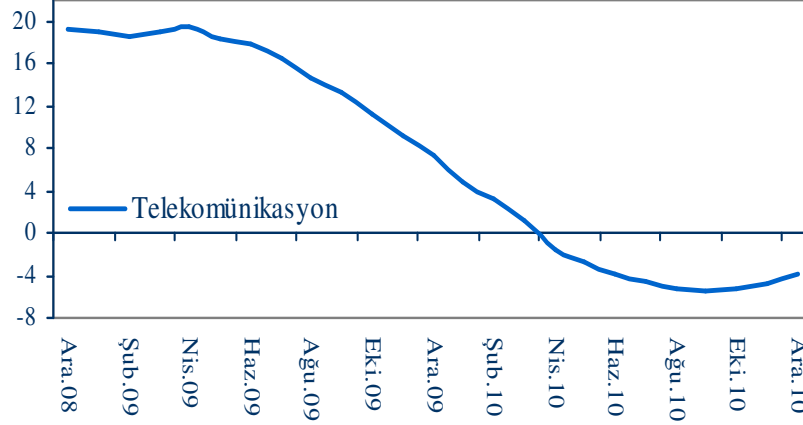
İşyeri gruplarına göre tüketimdeki gelişmeler (nominal, 12m/12m)

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

İşyeri gruplarına göre tüketimdeki gelişmeler (nominal, 12m/12m)

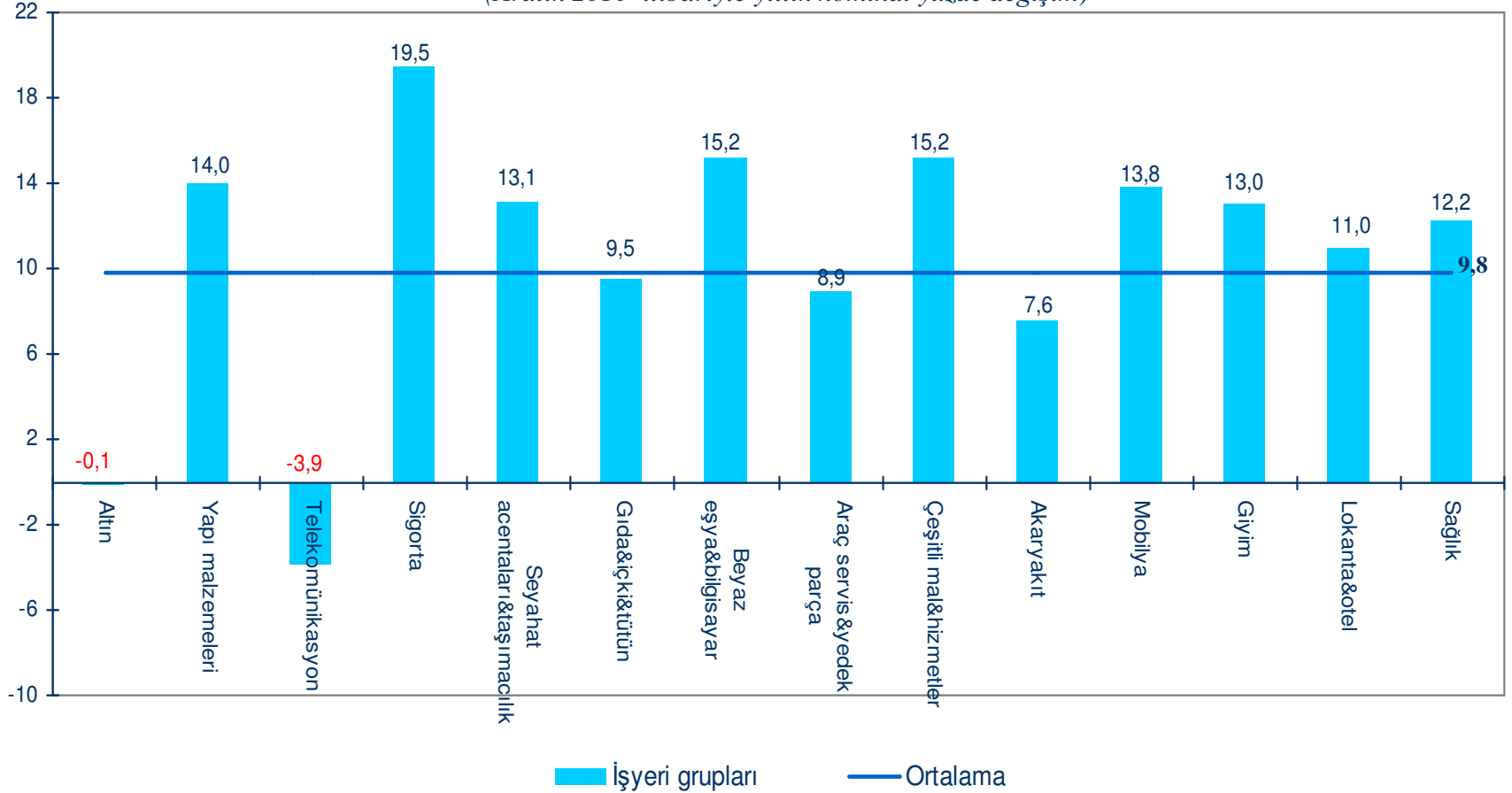

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

İşyeri gruplarına göre tüketimdeki gelişmeler (12m / 12m)

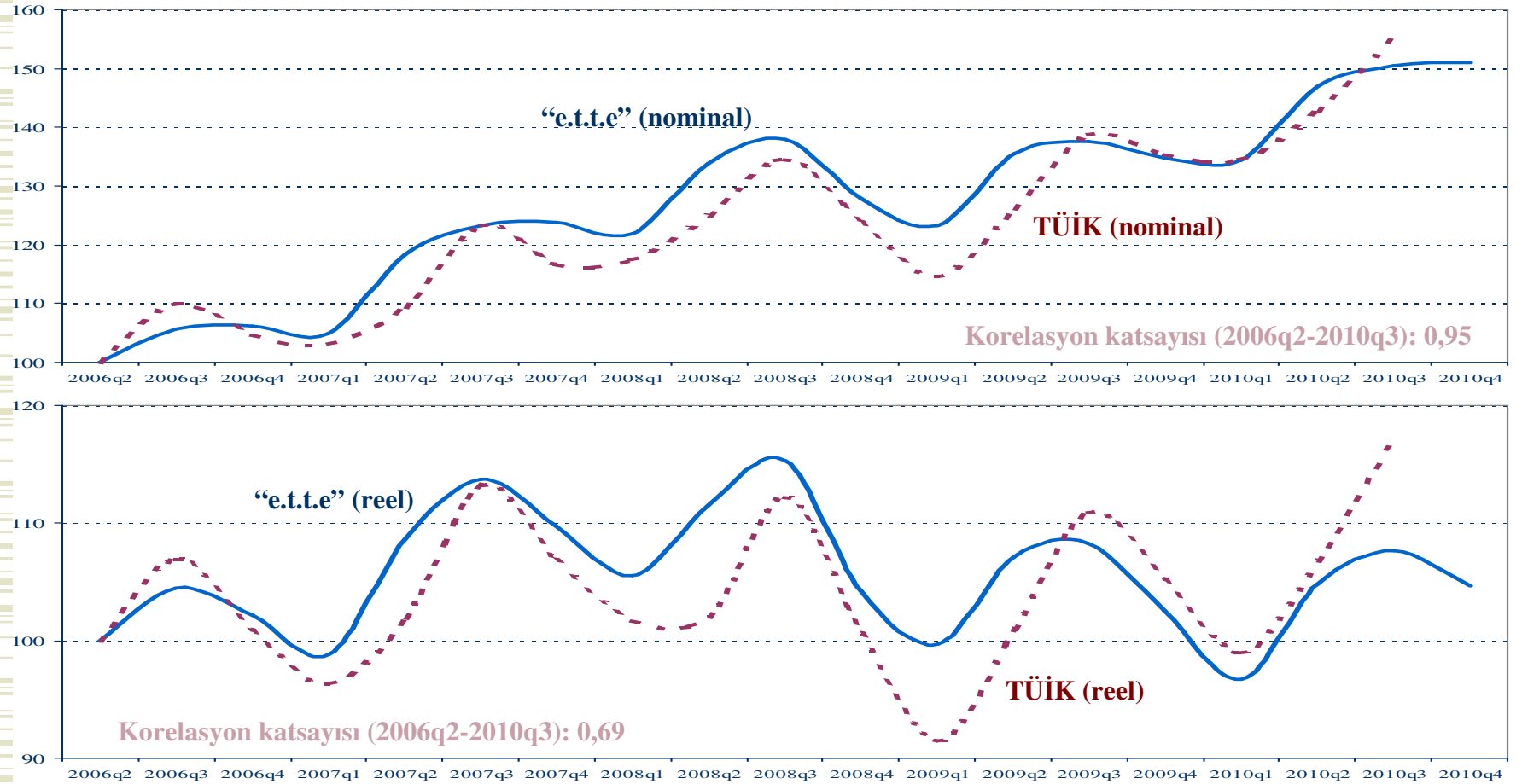
(Aralık 2010 itibariyle yıllık nominal yüzde değişim)

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

“e.t.t.e” performansı: TÜİK’in tüketim tahminleri ile karşılaştırma (2006q2=100)

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksi yöntemi-1

- ◆ Endeks hesabında temel veri kaynağı, Bankalararası Kart Merkezi (BKM) tarafından derlenen kredi ve banka kartlarına ilişkin bilgilerdir.
- ◆ Veri kaynağı, tüketici ya da firma beyanlarına değil, tüketicinin Türkiye’nin dört tarafına dağılmış 1,2 milyon civarında işyerini kapsayan geniş bir firma ağından kartla ödemesini yaptığı fiziki alışveriş bilgisine (efektif talebe) dayanmaktadır.
- ◆ Endeks, tüketicinin taşıt alımı ve kira giderleri ile ilgili tüketim eğilimlerini yansıtmamaktadır. Çünkü, doğası gereği bu tür mal ve hizmet alımlarında temel ödeme aracı kredi kartı değil, nakit, tüketici kredisi vb. ödeme araçlarıdır.
- ◆ Harcamaların gruplandırılmasında, kart şirketleri tarafından *Standart Endüstriyel Sınıflandırma (SIC)* sisteminden türetilmiş işyeri kategori kodları esas alınmaktadır. İşyeri kategori kodları ile *Bireysel Tüketim Sınıflaması (COICOP)*’nda belirlenen sektörel ayırım arasında bire bir örtüşme söz konusu değildir.
- ◆ Tüketimdeki reel gelişmelerin görülebilmesi açısından enflasyondan arındırma işleminde COICOP sınıflandırmasına göre; gıda için 011, 012, 021 ve 022 harcama kalemlerine ilişkin TÜFE değerleri; gıda-dışı için 01, 02, 04, 071 harcama kalemleri hariç TÜFE değerleri; toplam tüketim için ise 04 ve 071 harcama kalemleri hariç TÜFE değerleri kullanılmaktadır.

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 – Aralık 2010)

“e.t.t.e” tüketim endeksi yöntemi-2

- ◆ $ibt = \{(kait/gS) / (kais/gS)\}$
veya $ibt = \{kait / kais\}$
- ◆ $kbt = \{(kait/gS) / ks\}$
- ◆ $isbt = \{(kait/gS) / kayis\}$
- ◆ $pbt = \{(kait/gS) / pts\}$
- ◆ $Endeks\ deęeri = (Cari\ dönem\ deęeri / Baz\ dönem\ deęeri) * 100$
- ◆ $e.t.t.e = \{endeks\ değerleri\ (ibt + kbt + isbt + pbt) / 4\}$
- ◆ *Endeks değerleri, aylık, üç aylık ve on iki aylık hareketli ortalamalar alınarak üç ayrı şekilde hesaplanmaktadır.*
- ◆ işlem başına tutar, *ibt*
- ◆ kart başına tutar, *kbt*
- ◆ işyeri başına tutar, *isbt*
- ◆ pos başına tutar, *pbt*
- ◆ kartlı alışveriş işlem tutarı, *kait*
- ◆ kartlı alışveriş işlem sayısı, *kais*
- ◆ kart sayısı, *ks*
- ◆ kartlı alışveriş yapılan işyeri sayısı, *kayis*
- ◆ pos terminali sayısı, *pts*
- ◆ aylık normal gün sayısı, *gS*

“e.t.t.e” aylık bülten

(Sayı 39 - Aralık 2010)

Bu bülten aylık olarak yayımlanmakta olup, ercan.turkan@tcmb.gov.tr mail adresinden mesaj yollanmak suretiyle edinilebilir.

Bu bültende sonuçları aylık olarak paylaşılan tüketim endeksi hakkında detaylı bilgi için aşağıdaki dökümanlara bakılabilir:

- 1) Ercan Türkan, “*Özel tüketim talebinin izlenmesinde karlı alışveriş: Yeni bir tüketim endeksi önerisi – (e.t.t.e)*”, Haziran 2008 (TCMB internet sayfası, www.tcmb.gov.tr).
- 2) Ercan Türkan, “*Özel tüketim talebinin izlenmesinde karlı alışveriş: Yeni bir tüketim endeksi önerisi – (e.t.t.e)*”, (Türkiye Bankalar Birliği’nde 28 Kasım 2007 tarihinde yapılan sunuş, www.tbb.org.tr).

Bu bülten bilgilendirme amaçlı olup, içinde yer alan bilgilere dayanarak verilecek yatırım ya da benzeri kararların sonuçlarından yazar sorumlu tutulamaz.

Bu bültende ve bültenin dayandığı makale ile sunuşta ileri sürülen görüşler yazarına ait olup, kurumunu bağlayıcı nitelik taşımaz.

“e.t.t.e” nin hesaplanmasında kullanılan ve yukarıdaki dökümanlarda tanıtılan metodolojinin tüm hakları saklıdır. Yazarın yazılı izni olmaksızın kısmen ya da tamamen kopyalama veya başka bir suretle kullanılamaz.